

AnletsBladet

NR 4

NOVEMBER 2021

Ordföranden har ordet

Så blev det plötsligt dags för årets sista Anletsblad. Den här hösten blev ju inte riktigt som vi tänkt oss. När nu äntligen restriktionerna är

släppta så blev vi utan husrum.

Det hela löste sig ändå ganska bra, tycker jag.

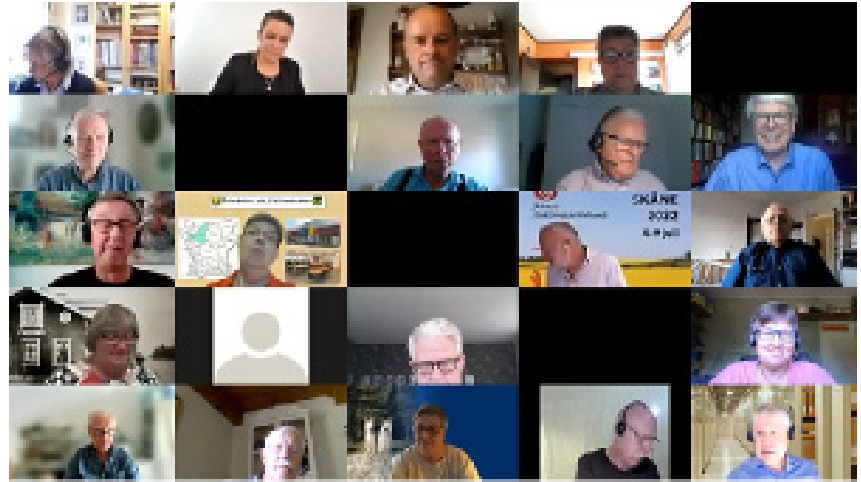
Forskarrummet har vi tillfälligt utlokaliserat till annan plats. För att det inte ska bli allt för trångt har vi kvar kravet att anmäla sig i förväg, senast kl. 11 aktuell dag. Du som anmäler dig får då ordentlig vägbeskrivning. Än så länge har det inte varit så många som anmält sig men alla är hjärtligt välkomna. Allt fungerar som vanligt, det är bara annan plats.

På Broängsgården har man lyckats reparera vattenledningarna så nu har vi tillgång till stora salen, pentry och toaletter. Delen där vi har "vårt" rum är dock helt urblåst och man har påbörjat reparationen. Vi får hjälpas åt att hålla tummarna för att det ska bli klart tills vi startar vårens aktiviteter. Håll utkik på vår hemsida för fortloppande information. Eftersom stora salen åter är tillgänglig kommer vi att hålla medlemsmötet där i november. Då får vi höra om något så spöklikt (!) som offentliga avrättningar.

Vi önskar åter alla välkomna men som vanligt i dessa tider förutsätter vi att ni som kommer känner er fullt friska.

Carin

Rapport från Släktforskarförbundets riksstämma

Även detta år hölls stämman via Zoom. Ett drygt 70-tal medlemsföreningar, däribland BSF, var representerade vid mötet. Det märks att den digitala vanan under pandemin har ökat då det uppstod minimalt med trassel under det digitala mötet.

Stämman biföll i samtliga val valberedningens förslag bland annat de fyra ledamöter av förbundsstyrelsen 2021–2023 som skulle väljas - Kerstin (Chris) Bingefors, Roger Lönnebjör, Bertil Sundin och Carina Strömberg, samtliga omval. Övriga ledamöter i styrelsen Viktoria Jonasson, Peter Niwong, Bo Peter Persson, Hans Olsson samt ordfö-

rande Erland Ringborg är valda till 2022.

Medlemsavgiften till förbundet (den som vi medlemsföreningar betalar in baserat på antalet medlemmar i vår förening) beslutades bli oförändrat 24 kronor/medlem för 2022. Förbundet avser att göra de databaser som nu ges ut på CD/DVD och USB tillgängliga genom ett webbaserat system och ett flertal stämmodeltagare ville gärna se att denna utveckling skyndas på.

Text: Charlotta Eskilson

Ansv.utgivare: Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 070-591 4288
Redaktion: Arne Mattsson, Björkvändan 6, 147 33 Tumba. Tel. 08-530 371 16
Monica Andersson, Storskiftesvägen 53, 145 60 Norsborg. tel. 070-628 9911
Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 070-591 4288

Hemsida: www.botvid.org

Våra arrangemang sker i samarbete med

Hemsida: www.sv.se/sv/

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Anita Karlsson, Grytstigen 80
147 52 Tumba. Tel. 08-530 33310,
mobilfn. 070-3310916

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 072-7224817

Styrelsen

Ordf. Carin Johansson, 070-5914288
V.ordf. Mats Johansson, 072-7224817
Sekr. Anita Karlsson, 08-530 33310
Kassör: Inger Feldhofer tel. 070-6257776
Ledamot: Charlotta Eskilson, 070-6677964
Ledamot: Monica Andersson, 070-6289911
Suppl. Kjell Hanses, 070-3775604
Suppl. Barbro Ericsson, 070-5742681

AnletsBladet

Ansv.utg. Carin Johansson, 070-5914288
E-post: carin@medicalservice.se
Red. Arne Mattsson, tel. 08-530 37116
E-post: armatt@telia.com
Monica Andersson, 070-6289911
E-post: monica.andersson@storskiftet.se

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift 2021: 220:-
Famijemedlem: 70:-
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 070-6257776
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar

Styrelsemöten

Höstens styrelsemöten kommer att hållas
onsdagarna den 24/11, 15/12.

Medlemsträffar

Höstens sista medlemsträff blir torsda-
gen 18/11. Läs mer under kalendariet.

AnletsBladet

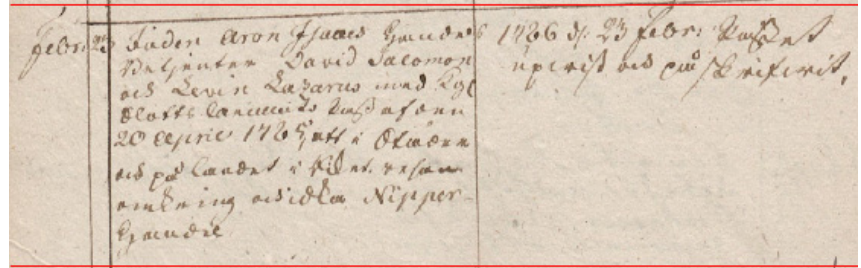
söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vässta pennan och skriv, tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Den första juden i Sverige

Förra veckan var jag på en guidad visning i nya judiska museet i Sveriges äldsta bevarade synagoga i Gamla stan i Stockholm. Guiden berättade om Aron Isaac, som var den första juden som fick bosätta sig i Sverige utan att konvertera till den protestantiska läran.

Febr 23 Juden Aron Isaacs Handels
(1786) Betjenter David Salomon
och Lewin Lazarus med Kgl
Slotts Canceliets Pass af den
20 april 1785, att I Staden
och på Landet I Riket resa
omkring och idka Nipper
handel

Källa: Landsarkivet i Härnösand, Västernorrlands läns landskansli BV Pass-
journaler, vol. 1, 1764-1786,

Text: Mats Johansson

Han fick ett så kallat skyddsbrev och bosatte sig som handelsman i Stockholm 1774.

Kunde inte låta bli att söka efter honom i Inrikes Pass, och blev glatt överraskad när jag fann denna post i en passjournal ifrån Västernorrlands Läns Landskansli.

1786 d: 23 Febr: Passet
upwist och på skrifwit.

Forskarrummet hösten 2021

På grund av den fortsatta reparationen efter vattenskadan under sommaren har vi flyttat Forskarrummet till Mekani-
kervägen 13 i Tullinge. Dit tar man sig lätt såväl med bil som med buss.

Det som gäller är att man måste anmäla sig enligt samma rutin som under våren. Anmälan sker till forskning@botvid.org senast kl. 11 den aktuella dagen, gärna tidigare. Invänta sedan svar och vägbeskrivning.

Givetvis gäller det som vanligt att man ska känna sig helt frisk och inte ha några förkylningssymtom för att kunna komma.

Aktuella eftermiddagar kl. 13-17 är:
17/11, 24/11, 8/12, 15/12.

Aktuella kvällar kl. 18-21 är:
10/11, 1/12.

Tävling

Miss inte vår nya tävling!

Omkring den 20:e i varje månad, oktober, november, december, publiceras 5-10 frågor och forskaruppgifter på vår hemsida www.botvid.org.

Frågorna ska besvaras och svaren skickas till svara@botvid.org senast angivet datum (den sista i respektive månad). De rätta svaren kommer att publiceras på vår hemsida i början av nästföljande månad. Den här gången tävlar vi om äran och vinnarna meddelas på vår hemsida i början av januari.

Endast medlemmar i BSF får delta i tävlingen.

Lycka till!

Carin

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusstoppet för AnletsBladet nr. 3/2021 har föreningen fått 2 nya medlemmar som hälsas hjärtligt välkomna.

Arne Hellström
Elisabeth Murofushi

Tullinge
Tumba

Besök på Judiska museet

Den 23:e september var det äntligen dags för det uppskjutna studiebesöket på Judiska museet. Det kändes både högtidligt och lite läskigt att träffas flera stycken inomhus. Vi var ca 20 deltagare från föreningen.

Judiska museet har tidigare funnits på andra platser i Stockholm. Nu är det i Nordens äldsta synagoga på Själagårdsgatan i Gamla stan. I lokalen finns kvinnoläktaren och den ovanliga predikstolen kvar. Predikstolen har förvarats hos Nordiska museet, och var t.o.m. borttappad under en period.

1681 kom två judiska familjer till Stockholm. De var tvungna att döpa sig i den svenska kyrkan.

1774 kom Aaron Isaac till Stockholm. Han fick skyddsbrev av kungen och fick

behålla sin religion. Hans yrke var sigillgravör, den enda i Sverige.

Bara välbeställda judar var välkomna i Sverige. I dagens penningvärde skulle de ha en miljon kronor.

1779 stiftades en religionsfrihetslag, och fribrev behövdes inte längre. Dock fanns det många begränsningar. Judar fick bara bo i Stockholm, Göteborg och Norrköping. Judar utövade ofta yrken där de hade egen verksamhet. Ett vanligt yrke var gårdfarihandlare. Fram till mitten av 1800-talet kom invandringen från Tyskland och Danmark. Sedan började de komma österifrån p.g.a. förföljelser i hemländerna. Dessa judar var mer ortodoxa.

Huset i Gamla stan inrymde synagoga, bageri, slaktare och plats för ceremoniellt bad. Kantorn, slaktaren och rabbinen bodde där. 1870 flyttades synagogan till Berzelii park.

Typiska judiska ordspråk är ”4 ögon ser mer än 2”, och ”Om det finns 2 judar finns det 3 åsikter”.

Ett exempel på att man inte alltid var överens är att det finns två judiska begravningsplatser på Kungsholmen. Den första heter Aronsborg grundad av Aaron Isaac och den andra Kronoberg grundad av David Hirsch.

Text och bild: Ann Johansson

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C och stannar utanför lokalen.

Torsdag 18/11 kl. 19.00

Medlemsträff

”Offentliga avrättningsplatser – om dödsstraffet i Sverige fram till 1876”
Fram till 1876 hade vi offentliga avrättningar i Sverige, med syfte att avskräcka andra från att begå brott. Många av dessa avrättningsplatser och galgbackar är idag bortglömda och igenväxta. Under 2017-2019 drev Sveriges Fängelsemuseum ett projekt där man identifierade dessa platser i Gävleborgs län.

Desirée Kjellberg, museichef på Sveriges Fängelsemuseum, berättar om projektet och historiken kring Sveriges offentliga avrättningar.

Kaffe serveras från 18.30.

Entré 20:- Icke medlemmar 40:-

Avrättningsplatser i Stockholm med omnejd

Den avrättningsplats som de flesta känner till är väl den utanför Skanstull, vid Hammarbyhöjden. Den etablerades i slutet av 1600-talet och här avrättades bland andra Jacob Johan Ankarström 1792. Den användes till in på 1800-talet.

Under Magnus Ladulås tid avrättade man i ett torn vid Norrbro. Sedan kom Brunkeberg att bli en avrättningsplats under flera hundra år. Här halshöggs bland andra Jöran Persson 1568.

En avrättningsplats fanns vid Pelarbacken, (Götgatsbacken) och en galge fanns på Stigberget.

Stickelsberg i Värmdö kommun är en gammal avrättningsplats som var i bruk från 1600-talet till 1827.

I Botkyrka kommun fanns under 1800-talet en gammal avrättningsplats i Skäcklinge. Den låg vid Finkmossen, ungefär där bäcken rinner upp.

Källor: SvD, Wikipedia, Botkyrka Hembygdsförening.

Kända neonskyltar i Stockholm

Stomatolskylten

Skylten är Sveriges första fungerande rörliga ljusreklam. Den sattes upp den 22 november 1909 av företaget Såpa-sjuderiet Grumme & Son på gamla Katarinahissens torn vid Slussen på Södermalm. Sedan 1933 sitter skylten på fastigheten Klevgränd 1B. Skylten konstruerades av Mauritz Larsson, som var uppfinnare och konstnär. Skylten består av 1361 stycken 25 W glödlampor i färgerna rött, gult och vitt.

Biografen Draken

Den gröna neondraken med sin spelande röda eldstunga vid Fridhemsplan är nog Sveriges mest kända bioskylt. Ritad av Rudolf Persson och konstruerad av Ruben Morne, en legendar när det gäller neonskyltar. Biografen invigdes den 27 september 1938. Sista föreställningen på biografen var den 2 maj 1996. Neondraken finns kvar på huset fast biografen nu hyser annan verksamhet.

Korsningen Kungsgatan/Sveavägen

Här fanns neonskyltar för många företag: bl.a. Meeths, herrekiperingen Ströms, Siemens. Skyltarna var konkava. Nu ska de klassiska neonskyltarna ersättas av en "ljusvägg" av LED-lampor över hela fasaden på huset.

Fler skyltar kommer i nästa nummer av Anletsbladet.

Källa: Text och bilder Wikipedia

